

Świadectwa osób konsekrowanych z terenów diecezji bydgoskiej

Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej

21 listopada 2015 r. w gmachu Wyższego Seminarium Duchownego Zgromadzenia Ducha Świętego w Bydgoszczy odbyło się sympozjum zatytułowane *Świadectwa osób konsekrowanych z terenów diecezji bydgoskiej*. Zostało zorganizowane przez Wyższe Seminarium Duchowne Zgromadzenia Ducha Świętego. Spotkanie wpisało się w przeżywany przez Kościół katolicki Rok Życia Konsekrowanego, który z woli papieża Franciszka trwa od pierwszej niedzieli Adwentu 2014 do 2 lutego 2016 r. Zgromadziło ono wielu przedstawicieli zgromadzeń zakonnych żeńskich i męskich, których domy zakonne znajdują się na terenie diecezji, a także przedstawicieli instytutu świeckiego. Celem sympozjum było przybliżenie większemu gremium charyzmatów poszczególnych zgromadzeń zakonnych, a także podzielenie się doświadczeniem wspólnotowego dążenia do świętości, które na co dzień ukryte jest przed światem za murami klasztorów.

Pierwszym prelegentem był ks. dr Marcin Puziak, rektor Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Bydgoskiej. W swoim wystąpieniu poruszył problem dotyczący *Udziału życia konsekrowanego w dziedzictwie duchowym diecezji bydgoskiej*. Przedstawił, poczynając od XIV w., poszczególne zgromadzenia zakonne, które znacząco wpłynęły na duchowy obraz naszej diecezji. Zaznaczył, że chociaż nie wszystkie wymienione zakony nadal posiadają swoje domy zakonne na naszych ziemiach, co uwarunkowane było historycznymi wydarzeniami (kasata zakonów pod zaborem pruskim), to jednak ich obecność i działalność na zawsze wpisały się w Kościół bydgoski. Nasuwa się pytanie, co wniosły poszczególne zakony i co współczesne społeczeństwo odziedziczyło po przodkach? Prelegent odpowiadając na to pytanie, wskazał szereg skarbów pozostawionych po zakonnikach. Jednym z nich są budynki należące do zakonów, np. ratusz miejski; karmelici pozostawili artefakty, które obecnie znajdują się w katedrze (fara bydgoska). Owo dziedzictwo, jak zauważył wykładawca, nie ogranicza się jedynie do sfery materialnej, lecz ma także wymiar duchowy. Przykładem są niektóre instytucje i bractwa, które swoje początki zawdzięczają zakonnikom. Wśród nich należy

wspomnieć III Zakon Świętego Franciszka, III Zakon Karmelitański, Akcję Katolicką, Sodalację Mariańską oraz Stowarzyszenie Apostolstwa Dobrej Śmierci. Podsumowując swoje wystąpienie, ks. Puziak podkreślił, że obecność poszczególnych zgromadzeń zakonnych i ich duchowość miały także wpływ na pobożność wiernych; na pierwszy plan wysuwała się pobożność maryjna, pasyjna i eucharystyczna oraz duchowość misyjna z nurtem patriotycznym.

Ks. prof. dr hab. Józef Krzywda CM (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie) swój wykład zatytułował: *Formacja indywidualna, wspólnotowa i apostołska instytutów życia konsekrowanego*. Podkreślił, że pierwszymi zakonodawcami byli św. Bazyli Wielki oraz Benedykt z Nursji, którzy pisząc swoje reguły, dali podwaliny przyszłemu życiu konsekrowanemu. Zaznaczył, że forma życia zakonnego od początków swego istnienia cieszyła się uznaniem zarówno wiernych, jak i hierarchów Kościoła. Wyrazem tego była troska, jaką Kościół otaczał stan życia konsekrowanego, realizowana poprzez dokumenty wydawane dla poszczególnych zakonów. Wskazał, że od początku istnienia zakonów Kościół dbał o właściwy rozwój życia zakonnego, jednakże Sobór Watykański II oraz późniejsze nauczanie Magisterium Kościoła dały jasne wskazania dotyczące formacji instytutów zakonnych. Zgłębiając tę problematykę, zarysował najważniejsze zagadnienia poruszane przez *Dekret o przystosowanej odnowie życia zakonnego „Perfectae caritatis”*, w szczególny sposób przypomniał punkt 18, w którym Ojcowie Soborowi kładą nacisk na konieczność formacji indywidualnej poszczególnych członków instytutów życia konsekrowanego. Prelegent zaznaczył, że wielki wkład w proces formacji zakonnej miał św. Jan Paweł II; promulgowany nowy *Kodeks Prawa Kanonicznego* w kanonach 659–661 wypełnił lukę prawną w tym, co tyczy się instytutów zakonnych, zaś w posynodalnej *Adhortacji „Vita consecrata”* papież przypomniał, że formacja musi obejmować wszystkie wymiary: osobowy, kulturowy i duchowy. Kończąc swój wykład, ks. Krzywda przypomniał, że instytuty życia konsekrowanego mają łączyć elementy kontemplacyjny i czynny, uwzględniając wymiar apostołski.

Patriarcha, niestrudzony wychowawca, opiekun – tak określali ks. Wiktora Grabelskiego SDB (1857–1902) polscy salezjanie, zaś kard. August Hlond nazwał go *fundatorem polskiej gałęzi zgromadzenia*. Biografię tego kapłana przedstawił ks. dr Jarosław Wąsowicz SDB w wykładzie pt. *Ks. Wiktor Grabelski SDB (1857–1902) z Glesna k. Wyrzyska, redaktor „Wiadomości Salezjańskich”, wychowawca pierwszych polskich salezjanów*. Zaznaczył, że ks. Grabelski urodził

się 17 października 1857 r. w Gleśnie k. Wyrzyska w Wielkopolsce, a zatem pochodził z terenów obecnej diecezji bydgoskiej. Silny nurt patriotyczny, który widoczny był w ówczesnym czasie w Wielkopolsce, a także wyniesione z domu rodzinnego postawy pracowitości i pobożności znacząco wpłynęły na przyszłość młodego człowieka i miały swoje odzwierciedlenie w dalszej salezjańskiej i kapłańskiej postudze. Do zgromadzenia salezjańskiego wstąpił w 1887 r. i wraz z bł. księciem Augustem Czartoryskim rozpoczął nowicjat w San Benigno Canavese, a co ciekawe – obaj zostali obleczeni w strój duchowy przez św. Jana Bosko. Prelegent podkreślił, że ks. Grabelski należał do pionierów dzieła salezjańskiego wśród Polaków i na naszych ziemiach. Był wychowawcą i nauczycielem polskich chłopców na Valsalice, przybliżając im zarówno język ojczysty, jak i historię Polski. Był także redaktorem „Wiadomości Salezjańskich”, polskiej wersji „Biuletynu Salezjańskiego”, który założył ks. Bosko. Podsumowując swój referat, ks. Wąsowicz zapewnił, że pamięć po ks. Grabelskim jest wiecznie żywa, czego wyrazem było poświęcenie tablicy pamiątkowej w parafii pw. Świętej Jadwigi w Gleśnie 9 września 2015 r.

Kolejną postacią zaprezentowaną w czasie sympozjum była bł. siostra Bernardyna Jabłońska. S. Maria Kaźmierczak ze Zgromadzenia Sióstr Albertynek w swojej prelekcji, zatytułowanej *Błogosławiona s. Bernardyna Jabłońska. Wierna uczennica i naśladowczyni św. Brata Alberta*, nakreśliła duchową sylwetkę tej zakonnicy, którą papież Jan Paweł II wyniósł na ołtarze 6 czerwca 1997 r. w Zakopanem. Podkreśliła, że s. Bernardyna odkrywała w najbardziej opuszczonych i wzgardzonych ludziach cierpiące Oblicze Pana Jezusa – *Ecce Homo*. Miała zamiłowanie do pomocy najbardziej potrzebującym, zaś posługa sióstr albertynek dokonuje się bez względu na rasę, narodowość czy wyznanie. Dlatego właśnie bł. s. Bernardyna, kierując się słowami *Czyńcie dobrze wszystkim*, nazywana była aniołem dobroci.

W tematykę poświęconą świadectwu osób konsekrowanych diecezji bydgoskiej wpisało się Zgromadzenie Ducha Świętego – gospodarze sympozjum. O. Grzegorz Kosielski CSSp przedstawił *Założycieli Polskiej Prowincji Zgromadzenia Ducha Świętego*. Wychodząc od ks. Klaudiusza Franciszka Poullart des Places, który w 1703 r. w Paryżu założył seminarium i wspólnotę poświęconą Duchowi Świętemu pod wezwaniem Najświętszej Panny Niepokalanie Poczętej, przedstawił historię i rozwój „Duchaczy”. Początki zgromadzenia w Polsce sięgają 1921 r., kiedy to misjonarze zakładają w Bydgoszczy swój pierwszy dom. Prelegent przedstawił sylwetki misjonarzy, którzy swoim

działaniem i zaangażowaniem duszpasterskim mieli wpływ na utworzenie polskiej prowincji: o. Antoniego Jaworskiego CSSp, o. Jana Dekowskiego CSSp czy o. Zygmunta Rydleńskiego CSSp, który wraz z armią gen. Józefa Hallera przybył do Bydgoszczy i w 1921 r. założył Sierociniec dla Synów Obrońców Ojczyzny. Na koniec o. Kosielski podkreślił, że choć okres komunizmu w Polsce był trudnym czasem dla misjonarzy, gdyż w polskiej prowincji było zaledwie dwóch ojców, to jednak obecnie Polska Prowincja Zgromadzenia Ducha Świętego posiada siedem domów zakonnych.

Nowe spojrzenie na życie konsekrowane przedstawiła Dorota Kąkolewska ISM, która przybliżyła postać Aleksandry Gabrysiak, członkini Instytutu Misjonek Królewskośći Chrystusa. Prelegentka rozpoczynając swój wykład pt. *Doktor Ola, świadectwo życia osoby konsekrowanej w instytucie świeckim*, zaznaczyła, że jednym z obowiązków instytutu świeckiego jest zachowanie sekretu powołania, jednakże w charyzmat wpisane są: pełna świeckość, ślub czystości, posłuszeństwa i ubóstwa oraz obowiązek apostołstwa w świecie. Narysowała początki istnienia Instytutu, które sięgają 1919 r., oraz sylwetki założycieli: Armidy Barelli i o. Augustyna Gemellego OFM, zaś na grunt polski przeniósł ją Aleksandra Gabrysiak (1942–1993), nazywana „Doktor Olą”. Była lekarką, która kierując się dewizą „zaufać człowiekowi i kochać go do końca”, z wielkim zaangażowaniem służyła pomocą chorym i cierpiącym, wspierała najbardziej potrzebujących i zagubionych. Została zamordowana wraz z 19-letnią córką Marysią, którą adoptowała; zabójcą był jeden z podopiecznych doktor Oli, wypuszczony na przepustkę z więzienia. Wskazując wartość instytutów świeckich, prelegentka wyliczyła, że obecnie w Polsce żyje ok. 3.500 osób należących do Instytutu.

Ostatni wykład, zatytułowany *Pierwsza Polska Klaryska od Wierzytej Adoracji, Sługa Boża Matka Maria od Krzyża Ludwika Morawska*, wygłosiła s. mgr Maria Faustyna Swędzikiewicz OCPA. Początki życia konsekrowanego Ludwika Morawskiej, jak podkreśliła prelegentka, związane były ze Zgromadzeniem Sióstr Felicjanek, założonego przez m. Angelę Truskowską i o. Honorata Koźmińskiego, który pełnił rolę kierownika duchowego. Jednakże kasata tego zgromadzenia w 1864 r. zmusiła s. Ludwikę Morawską do wyjazdu do Francji, gdzie wstąpiła do nowej wspólnoty franciszkanek Najświętszego Sakramentu, późniejszych Sióstr Klarysek od Wierzytej Adoracji. Gorliwość apostołska Matki Morawskiej i miłość do Chrystusa, jak podkreślała prelegentka, przyczyniły się do zakładania kolejnych klasztorów, również w naszej ojczyźnie. Obecnie mniszki modlą się

w 36 klasztorach na całym świecie, zaś w Polsce znajduje się 8 klasztorów, w tym jeden w Bydgoszczy.

Symposium zakończyło się plenarną dyskusją. Była to również okazja, aby podzielić się własnym doświadczeniem życia konsekrowanego. Przedstawiciele różnych zgromadzeń o tak różnorodnych charzmatach udowodnili, że życie konsekrowane, choć ukryte w domach klasztornych, ma charakter misyjny i jest otwarte na drugiego człowieka, zaś sami konsekrowani są żywymi ikonami Boga po trzykroć Świętego – jak powiedział papież Franciszek, ogłaszając Rok Życia Konsekrowanego. Ufać należy, że kolejne symposium będzie równie bogate i przyczyni się do ukazania w nowym świetle zakonników i zakonnice w Kościele bydgoskim.

Ks. Paweł Hoppe